

Informacja dla klasy 3d - poniżej

Żyd – potomek starożytnego rodu Izraelitów,

żyd – wyznawca judaizmu,

Żyd – wg żydowskiego prawa religijnego człowiek, który urodził się z matki Żydówki,

Żyd – wg niemieckich ustaw hitlerowskich osoba, która miała przynajmniej dwoje żydowskich dziadków, bez względu na wyznawaną religię i stopień zasymilowania.

Ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej (Endlösung) – niemiecki plan zagłady wszystkich Żydów europejskich. Zakładał on schwytanie, skoncentrowanie, przewiezienie do obozów zagłady i wymordowanie ok. 11 mln Żydów.

Holokaust (Holocaust) – termin przyjęty dla określenia wymordowania 5,8 mln europejskich Żydów w czasie II wojny światowej. Ponieważ słowo „holocaust” oznacza w religii żydowskiej całopalną ofiarę składaną w świątyni, wielu Żydów woli określenie Szoah (Shoah) oznaczające wielką katastrofę, nieszczęście o niewyobrażalnych rozmiarach. W Polsce często używa się określenia „zagłada Żydów” lub „Zagłada”. Liczba polskich Żydów wśród ofiar Zagłady szacowana jest wg różnych źródeł od 2,6 mln do 3,3 mln osób.

Holokaust w Rzeszowie

W Rzeszowie przed II wojną światową mieszkało 14,5 tys. Żydów, którzy stanowili 35 % mieszkańców naszego miasta. Kilka tysięcy rzeszowskich Żydów rozstrzelano i zakopano w Borze pod Głogowem Małopolskim. Pozostałych wywieziono do obozów koncentracyjnych, głównie do Bełżca. Zagładę przeżyło zaledwie 200 osób.

Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom (Później Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom „Żegota” – największa polska organizacja pomagająca Żydom w czasie II wojny światowej, w której działali m.in. Zofia Kossak – Szczucka, Irena Sendlerowa i Władysław Bartoszewski. Polska była jedynym krajem w Europie, w którym okupacyjne prawo niemieckie przewidywało karę śmierci dla osób ukrywających Żydów.

„**Yad Vashem**” to Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu Yad Vashem powołany do życia w 1953 r. w Izraelu, zajmujący się upamiętnianiem zagłady Żydów i upowszechnianiem wiedzy o Holokauście.

Sprawiedliwy wśród Narodów Świata – tytuł przyznawany przez instytut „Yad Vashem” w Jerozolimie od 1963 r. instytucjom i osobom, które bezinteresownie ratowały Żydów podczas II wojny światowej. Sprawiedliwi otrzymują medal z napisem „Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat” i są upamiętniani specjalną tabliczką (wcześniej też zasadzonym drzewem). Dotychczas wyróżniono tym tytułem ok. 20 tys. osób reprezentujących 41 narodowości. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowią Polacy (ponad 6 tys.). Polaków z tytułem „Sprawiedliwy” byłoby dużo więcej, gdyby nie skomplikowane procedury przyznawania tytułu.

Polscy Żydzi.

Żydowskiego pochodzenia było i jest wielu wybitnych Polaków zasłużonych m.in. dla polskiej kultury, np. pisarze: Janusz Korczak, Antoni Słonimski, Jan Brzechwa, Jan Lechoń, Julian Tuwim, Marian Hemar, Bruno Schulz, Bolesław Leśmian, Roman Brandstaetter, Gustaw Herling-Grudziński, Isaac Bashevis Singer (w 1978 laureat literackiej Nagrody Nobla); reżyserzy: Roman Polański, Aleksander Ford, Jerzy Hoffman, Agnieszka Holland; muzycy: Artur Rubinstein, Władysław Szpilman; naukowcy: Jakub Natanson (chemik), Ludwik Zamenhof (twórca esperanto) i wielu innych.